ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 14ης Μαρτίου 2002 *

Στην υπόθεση C-132/99,

Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο από τους M. A. Fierstra και J. van Bakel,

προσφεύγον,

υποστηριζόμενο από το

Βασίλειο της Ισπανίας, εκπροσωπούμενο από τη M. López-Monís Gallego, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνον,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους T. van Rijn και C. van der Hauwaert, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο τη μερική ακύρωση της αποφάσεως 1999/187/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Φεβρουαρίου 1999, σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σχετικά με τις δαπάνες του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (ΕΕ L 61, σ. 37), καθ' ο μέρος επιβάλλει διόρθωση κατά 50 % των δαπανών που δήλωσε το Βασίλειο των Κάτω Χωρών υπό μορφή ενισχύσεων της παραγωγής κάνναβης, ήτοι διόρθωση ύψους 117 277 ολλανδικών φιορινίων (NLG),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward, A. La Pergola, M. Wathelet και C. W. A. Timmermans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 13ης Νοεμβρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 17 Απριλίου 1999, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230 ΕΚ), τη μερική ακύρωση της αποφάσεως 1999/187/ΕΚ της Επιτροπής, της 3ης Φεβρουαρίου 1999, σχετικά με την εκκαθάριση των λογαριασμών που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σχετικά με τις δαπάνες του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (ΕΕ L 61, σ. 37, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), καθ' ο μέρος επιβάλλει διόρθωση κατά 50 % των δαπανών που δήλωσε το Βασίλειο των Κάτω Χωρών υπό μορφή ενισχύσεων της παραγωγής κάνναβης, ήτοι διόρθωση ύψους 117 277 NLG.

2 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 2000, επετράπη στο Βασίλειο της Ισπανίας να παρέμβει υπέρ του Βασιλείου των Κάτω Χωρών.

Το νομικό πλαίσιο

3 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 729/70 του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 1970, περί χρηματοδοτήσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 93), καθορίζει ποιες δαπάνες των κρατών μελών χρηματοδοτεί το τμήμα Εγγυήσεων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να χορηγηθεί αυτή η χρηματοδότηση. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν, σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να:

— εξασφαλίσουν την πραγματοποίηση και την κανονικότητα των χρηματοδοτουμένων από το Ταμείο πράξεων,

— προλάβουν και διώξουν ανωμαλίες,

— ανακτήσουν τα απολεσθέντα εξ αιτίας ανωμαλιών ή αμελειών ποσά.

Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τα ληφθέντα μέτρα προς τον σκοπό αυτό και ιδίως για την πορεία των διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών.»

4 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 729/70 ορίζει:

«Η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με την επιτροπή του Ταμείου που προβλέπεται στο άρθρο 11,

α) αποφασίζει:

— στην αρχή του έτους, με βάση τα έγγραφα που προβλέπονται στην παράγραφο 1, περίπτωση α', τη χορήγηση προκαταβολής για τις υπηρεσίες και τους οργανισμούς ίσης κατά μέγιστο όριο προς το ένα τρίτο των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων,

— κατά τη διάρκεια του έτους, συμπληρωματικές καταβολές που προορίζονται για την κάλυψη των δαπανών που επιβαρύνουν μία υπηρεσία ή έναν οργανισμό

β) εκκαθαρίζει προ του τέλους του επομένου έτους, βάσει των εγγράφων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, περίπτωση β', τους λογαριασμούς των υπηρεσιών και οργανισμών.»

5 Η κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της κάνναβης διέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1308/70 του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1970, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του λίνου και της καννάβεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/005, σ. 123), με το άρθρο 4 του οποίου προβλέπεται η θέσπιση ενισχύσεως για το λινάρι και την κάνναβη που παράγονται εντός της Κοινότητας. Το ποσό της ενισχύσεως ορίζεται ανά εκτάριο εκτάσεως το οποίο έχει σπαρθεί και στο οποίο έχει γίνει συγκομιδή.

6 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1164/89 της Επιτροπής, της 28ης Απριλίου 1989, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής σχετικά με την ενίσχυση για το κλωστικό λινάρι και την κάνναβη (ΕΕ L 121, σ. 4), όριζε αρχικώς με το άρθρο 4:

«Η ενίσχυση χορηγείται μόνο για τις εκτάσεις:

α) που έχουν εξ ολοκλήρου σπαρθεί και έχει γίνει η συγκομιδή και στις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί οι κανονικές εργασίες καλλιέργειας·

β) οι οποίες έχουν αποτελέσει αντικείμενο δήλωσης των εκτάσεων στις οποίες γίνεται η σπορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5.»

7 Με τον κανονισμό (ΕΚ) 1469/94 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 1994, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1164/89 (ΕΕ L 159, σ. 12), που τέθηκε σε ισχύ στις 5 Ιουλίου 1994, προστέθηκε το εξής κείμενο στο άρθρο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89:

— στα ελληνικά

«Θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί η συγκομιδή στις εκτάσεις αυτές εφόσον έχουν γίνει ορισμένες καλλιεργητικές εργασίες:

— μετά το σχηματισμό της σπερμοθήκης,

— με στόχο να τεθεί τέλος στον κύκλο βλάστησης του φυτού

και

— να αξιοποιηθεί ο μίσχος δίχως, ενδεχομένως, τη σπερμοθήκη.

Η αξιολόγηση που αναφέρεται στην τρίτη περίπτωση θεωρείται ότι έχει επιδιωχθεί έαν το φυτό έχει εκριζωθεί ή κοπεί με δρεπάνι το πολύ 10 cm από το έδαφος για τον λίνο και 20 cm για την κάνναβη.

[...]»

— στα ολλανδικά

«Het vlas op een bepaalde oppervlakte wordt als geoogst beschouwd wanneer op die oppervlakte een bewerking is geschied die:

— na de zaadvorming is uitgevoerd,

— op beëindiging van de groeicyclus van de plant was gericht, en

— ten doel had te bereiken dat de bruikbaarheid van de vlasstengel, in voorkomend geval zonder het zaad, wordt vergroot.

De in het derde streepje bedoelde voorwaarde wordt geacht te zijn vervuld indien de plant uit de grond is getrokken of is gemaaid met een voor vlas op maximaal 10 cm en voor hennep op maximaal 20 cm boven de grond afgestelde maaibalk.

[...]»

8 Ο κανονισμός (ΕΚ) 466/96 της Επιτροπής, της 14ης Μαρτίου 1996, για τροποποίηση του κανονισμού 1164/89 (ΕΕ L 65, σ. 6), που τέθηκε σε ισχύ στις 22 Μαρτίου 1996, προσέθεσε το εξής κείμενο μετά το άρθρο 4, στοιχείο α', τρίτη περίπτωση:

«Ο σχηματισμός των σπόρων που αναφέρεται στην πρώτη περίπτωση θεωρείται ότι έχει περατωθεί εάν ο αριθμός των σπόρων κάνναβης ή των καψών σπόρου λίνου που έχουν φθάσει στο οριστικό τους σχήμα και μέγεθος είναι ανώτερος από εκείνον άλλων σπόρων κάνναβης ή καψών σπόρου λίνου».

Η διαδικασία της εκκαθαρίσεως των λογαριασμών

9 Τον Σεπτέμβριο του 1995, υπάλληλοι του ΕΓΤΠΕ πραγματοποίησαν επίσκεψη ελέγχου στις Κάτω Χώρες προκειμένου να εξακριβώσουν την τήρηση της εφαρμοστέας διατάξεως στο καθεστώς κοινοτικών ενισχύσεων για το λινάρι και την κάν-

ναβη. Κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι καλλιεργούμενες με κάνναβη εκτάσεις στις Κάτω Χώρες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση των ενισχύσεων, διότι η συγκομιδή των φυτών πραγματοποιήθηκε πριν τον σχηματισμό της σπερμοθήκης, κατά παράβαση του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1469/94 (στο εξής: κανονισμός 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως). Η συγκομιδή των φυτών πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της ανθοφορίας ή αμέσως κατόπιν αυτής, ενώ οι σπόροι βρίσκονταν ακόμη σε γαλακτώδη κατάσταση. Δεδομένου του κινδύνου να χρησιμοποιηθεί καταχρηστικώς μια συγκομιδή κάνναβης για την παραγωγή ναρκωτικών, οι απαιτήσεις της ισχύουσας ρυθμίσεως πρέπει να τηρούνται σχολαστικά. Εξάλλου, οι υπάλληλοι του ΕΓΤΠΕ θεώρησαν ότι οι αρχές των Κάτω Χωρών δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τον έλεγχο των εισαγωγών σπόρων κάνναβης από τρίτες χώρες.

10 Ακολούθησε συμφωνία μεταξύ της Κυβερνήσεως των Κάτω Χωρών και της Επιτροπής. Η εν λόγω Κυβέρνηση δεν αμφισβήτησε το γεγονός ότι η συγκομιδή της κάνναβης έγινε πριν τον πλήρη σχηματισμό των σπόρων ενώ αυτοί βρίσκονταν ακόμη σε γαλακτώδη κατάσταση. Ισχυρίστηκε, ωστόσο, ότι, εφόσον οι συγκεκριμένες καλλιέργειες κάνναβης προορίζονταν αποκλειστικά για την παραγωγή ινών και δεδομένου ότι η ποιότητα των ινών είναι άριστη όταν η ανθοφορία του φυτού δεν έχει παρέλθει, είναι οικονομικώς συμφερότερη η συγκομιδή των φυτών ενώ δεν έχουν ακόμη ωριμάσει πλήρως.

11 Η Επιτροπή δεν ικανοποιήθηκε από τις εξηγήσεις αυτές και πληροφόρησε την Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, με έγγραφο της 29ης Οκτωβρίου 1997, ότι είχε την πρόθεση να εφαρμόσει κατ' αποκοπήν διόρθωση μέχρι ποσοστό 50 % επί των δηλωθεισών δαπανών για τη θέση του προϋπολογισμού 1402 (κάνναβη) για το οικονομικό έτος 1995, διότι η συγκομιδή της κάνναβης έγινε πριν τον σχηματισμό των σπερμοθηκών.

12 Στη συνέχεια, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών υπέβαλε επίσημα αίτηση συμβιβασμού. Το όργανο συμβιβασμού έκρινε, με την από 15 Μαΐου 1998 έκθεσή του, ότι δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει με βεβαιότητα αν υπάρχει ορισμός δεκτός από όλους τους ειδικούς ως προς το τι είναι ακριβώς ο «σχηματισμένος» σπόρος.

13 Στις 12 Ιανουαρίου 1999, η Επιτροπή εξέδωσε τη συνοπτική της έκθεση για τα αποτελέσματα των ελέγχων εγκρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων, για το οικονομικό έτος 1995 (στο εξής: συνοπτική έκθεση). Με την έκθεση αυτή, η Επιτροπή επανέλαβε την άποψή της, κατά την οποία οι καλλιεργούμενες με κάνναβη εκτάσεις στις Κάτω Χώρες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση ενισχύσεων. Αποφάσισε την επιβολή διορθώσεως κατά 50 % επί των δηλωθεισών δαπανών, δεδομένου ότι η χορήγηση της ενισχύσεως αφορούσε κανονικά δύο επί μέρους στοιχεία, ήτοι την παραγωγή ινών και την παραγωγή σπόρων, δεδομένου ότι η συγκομιδή σε όλες τις σχετικές εκτάσεις έγινε πολύ νωρίς και δεδομένου ότι ο σχηματισμός των σπερμοθηκών θα έπρεπε να θεωρηθεί ολοκληρωμένος εφόσον περίπου 50 % εξ αυτών θα είχαν ωριμάσει.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως: παράβαση του κανονισμού 1308/70

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως: εσφαλμένη ερμηνεία του κανονισμού 1308/70

14 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, υποστηριζόμενη επ' αυτού από την Ισπανική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή ερμήνευσε εσφαλμένα τον κανονισμό 1308/70, καθόσον θεώρησε ότι η κατά 50 % διόρθωση μπορούσε να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι η χορήγηση ενισχύσεως στην παραγωγή κάνναβης αφορούσε δύο επί μέρους στοιχεία, ήτοι την παραγωγή ινών και την παραγωγή σπόρων. Ο κανονισμός αυτός ουδόλως απαιτεί τη συλλογή ινών και σπόρων από το ίδιο φυτό και ουδεμία σαφή αναφορά περιλαμβάνει στην παραγωγή σπόρων κάνναβης. Επομένως, η Επιτροπή επέβαλε μια απαίτηση που δεν προέβλεπε ο εν λόγω κανονισμός και παραβίασε κατ' αυτόν τον τρόπο το κοινοτικό δίκαιο.

15 Η Επιτροπή απαντά ότι η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών συγχέει τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της ενισχύσεως και τη διακύμανση της επιβλητέας χρηματικής ποινής

άπαξ δεν τήρησε τις προϋποθέσεις αυτές. Πράγματι, η Επιτροπή θα μπορούσε να αρνηθεί το σύνολο των δαπανών. Ωστόσο, δεδομένου ότι υπήρχε αναμφισβήτητα ορισμένη παραγωγή ινών, αναζήτησε ένα κριτήριο που να επιτρέπει τη μείωση της ποινής και κατέληξε έτσι στο συμπέρασμα ότι άρμοζε η διόρθωση κατά 50 %. Η μείωση αυτή δεν συνιστά, ωστόσο, ερμηνεία ή εφαρμογή του κανονισμού 1308/70.

16 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε ούτε με την προσβαλλόμενη απόφαση ούτε με την συνοπτική έκθεση ότι η εν λόγω ρύθμιση επιβάλλει τη συγκομιδή ινών και σπόρων από το ίδιο φυτό. Η Επιτροπή θεώρησε ότι θα μπορούσε να επιβάλει διόρθωση στο 100 % των δηλωθεισών δαπανών, αλλά, επειδή η ποινή αυτή θα ήταν εξαιρετικά βαριά, αναζήτησε στην πράξη ένα κριτήριο που να καθιστά δυνατή τη διακύμανση της διορθώσεως. Επομένως, ο ισχυρισμός της Κυβερνήσεως των Κάτω Χωρών είναι αβάσιμος.

17 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η απόρριψη του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως.

Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως: παράβαση του άρθρου 8 του κανονισμού 1308/70

18 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή εσφαλμένα έκρινε, με την συνοπτική έκθεση, ότι οι εισαγωγές σπόρων κάνναβης στις Κάτω Χώρες από τρίτες χώρες δεν ελέγχθηκαν κατά τις διατάξεις του κανονισμού 1308/70. Κατά την άποψή της, οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιήθηκαν ορθώς σε όλες τις περιπτώσεις.

19 Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι η προβαλλόμενη στη συνοπτική έκθεση ανεπάρκεια των ελέγχων δεν επηρέασε, ούτως ή άλλως, την προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή δεν επέβαλε για τον λόγο αυτόν χρηματική ποινή, ούτε εξάλλου θα μπορούσε να επιβάλει, καθόσον δεν επρόκειτο για προϋπόθεση χορηγήσεως ενισχύσεως στην παραγωγή. Η επίκληση της ανεπάρκειας αυτής αποτελούσε απλώς μια διαπίστωση μεταξύ άλλων, η οποία ουδόλως επηρέασε την επίδικη διόρθωση.

20 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι από την προσβαλλόμενη απόφαση και από τη συνοπτική έκθεση προκύπτει ότι η επίδικη διόρθωση πραγματοποιήθηκε λόγω της μη τηρήσεως των προϋποθέσεων της χορηγήσεως ενισχύσεως, ήτοι λόγω της συγκομιδής κάνναβης πριν τον σχηματισμό των σπερμοθηκών, και όχι λόγω μη τηρήσεως της υποχρεώσεως ελέγχου των εισαγωγών από τρίτες χώρες. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ανεξαρτήτως της απαντήσεως στο ερώτημα αν η αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη ή όχι, η αιτίαση αυτή δεν είχε αρνητικές συνέπειες για το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και, συνεπώς, δεν μπορεί να το βλάψει.

21 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως είναι αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως: παράβαση του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως

Επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου ακυρώσεως: μη συνεκτίμηση του ολλανδικού κειμένου του άρθρου 4, στοιχείο α; του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως

22 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ισχυρίζεται ότι η αιτίαση της Επιτροπής ότι η κάνναβη συνελέγη προτού

ωριμάσουν επαρκώς οι σπόροι πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του ολλανδικού κειμένου του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως. Κατά την Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, η απαίτηση συγκομιδής μετά τον σχηματισμό των σπερμοθηκών περιορίζεται, κατά το ολλανδικό κείμενο, ρητώς στο λινάρι. Επομένως, επιβάλλοντας την ίδια απαίτηση και ως προς την κάνναβη, η Επιτροπή παρέβη το κείμενο αυτό.

23 Κατά την Επιτροπή, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Το ολλανδικό κείμενο πάσχει πρόδηλο σφάλμα, το οποίο δεν δύναται να προβάλει το Βασίλειο των Κάτω Χωρών. Στο κείμενο αυτό, η πρώτη περίοδος και η τρίτη περίπτωση του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, αναφέρονται μεν ρητώς στο λινάρι, αλλά το υπόλοιπο τμήμα της διατάξεως αυτής αναφέρεται τόσο στο λινάρι όσο και στην κάνναβη. Ο αρκετά προσεκτικός αναγνώστης θα έπρεπε να συναγάγει ότι υπάρχει σαφές πρόβλημα, το οποίο πρέπει να επιλυθεί.

24 Οι αρχές των Κάτω Χωρών συνεργάστηκαν στενά στην επεξεργασία του κανονισμού 1469/94. Αν συνέκριναν το ολλανδικό κείμενο με τα λοιπά κείμενα, θα μπορούσαν αμέσως να διαπιστώσουν ότι υπήρχε σφάλμα. Εν πάση περιπτώσει, όφειλαν να είχαν έλθει σε επαφή με τους εκπροσώπους της Επιτροπής προκειμένου να συζητήσουν το πρόβλημα αυτό και να βρουν λύση.

25 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ολλανδικό κείμενο του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, διαφέρει από τα κείμενα της διατάξεως αυτής στις λοιπές γλώσσες καθόσον μνημονεύει, στην αρχή της πρώτης περιόδου, μόνον το λινάρι και όχι την κάνναβη, ενώ τα κείμενα των λοιπών γλωσσών είναι διατυπωμένα γενικώς και δεν μνημονεύουν ρητώς κανένα από τα δύο φυτά. Το ίδιο ισχύει και για την τρίτη περίπτωση, με εξαίρεση το γερμανικό κείμενο. Αντιθέτως, στην περίοδο της διατάξεως αυτής που ακολουθεί την

τρίτη περίπτωση, το ολλανδικό κείμενο, όπως και όλα τα κείμενα στις λοιπές γλώσσες, μνημονεύει διαφορετικό ανώτατο όριο για το ύψος κοπής του λιναριού από αυτό της κάνναβης.

26 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι ο κανονισμός 1164/89 μνημονεύει στον τίτλο του, καθώς και στην πλειονότητα σχεδόν των διατάξεών του, τα δύο φυτά κατά τον ίδιο τρόπο και τους επιφυλλάσσει γενικώς όμοια μεταχείριση. Στις περιπτώσεις που επιβάλλεται διαφορετική μεταχείριση, το γεγονός αυτό προκύπτει, όπως στα άρθρα 2 και 3 του εν λόγω κανονισμού, ρητώς από το κείμενο.

27 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως παρατηρεί και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 33 των παρατηρήσεών του, η μνεία μόνον του λιναριού στην πρώτη περίοδο και στην τρίτη περίπτωση του άρθρου 4, στοιχείο α', του ολλανδικού κειμένου του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, συνιστά σφάλμα, το οποίο θα μπορούσε εύκολα να εντοπισθεί. Επομένως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών δεν θα έπρεπε να επικαλείται ερμηνεία βασιζόμενη μόνο στο κείμενο αυτό.

28 Κατά συνέπεια, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου ακυρώσεως: εσφαλμένη ερμηνεία της εννοίας του σχηματισμού των σπερμοθηκών του άρθρου 4, στοιχείο α; του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως

29 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών, υποστηριζόμενη επ' αυτού από την Ισπανική Κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, ερμηνεύοντας το άρθρο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89 όπως

ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον ο σχηματισμός των σπερμοθηκών θεωρείται πλήρης μόνον αν τουλάχιστον το 50 % εξ αυτών έχει ωριμάσει. Η απαίτηση αυτή θεσπίστηκε με μεταγενέστερη τροποποίηση της διατάξεως αυτής, συγκεκριμένα με την τροποποίηση που επήλθε με τον κανονισμό 466/96, που δεν έχει ωστόσο εφαρμογή εν προκειμένω.

30 Για την υπό κρίση χρονική περίοδο, εφαρμοστέο είναι το άρθρο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89 όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, το οποίο προβλέπει μόνο γενικώς ότι η συγκομιδή πρέπει να γίνει πριν τον σχηματισμό των σπερμοθηκών. Αυτό ακριβώς συνέβη και εν προκειμένω. Καίτοι οι σπερμοθήκες βρίσκονταν ακόμη σε γαλακτώδη κατάσταση κατά τη συγκομιδή, ωστόσο είχαν ήδη σχηματιστεί. Συγκεκριμένα, οι σπερμοθήκες της κάνναβης σχηματίζονται κατά τη διάρκεια της ανθοφορίας, χωρίς ωστόσο να είναι ώριμες. Καθόσον η ποιότητα των ινών του φυτού μειώνεται μετά την ανθοφορία, είναι προτιμότερο η συγκομιδή να γίνεται με την ανθοφορία ή αμέσως κατόπιν. Αυτός ο τρόπος ενεργείας είναι απολύτως συμβατός με το άρθρο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως.

31 Η Επιτροπή υπογραμμίζει, γενικώς, τον ιδιαίτερα ευαίσθητο χαρακτήρα της κάνναβης, η οποία είναι φυτό που ενέχει σημαντικό κίνδυνο για τη δημόσια υγεία λόγω των ναρκωτικών του ιδιοτήτων. Επιβάλλεται επομένως η αναζήτηση ισορροπίας μεταξύ του συμφέροντος να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος και της σημασίας που έχει η καλλιέργεια της κάνναβης σε ορισμένες περιοχές της Κοινότητας. Καθόσον η κοινοτική ρύθμιση προβλέπει ενισχύσεις για τη φύτευση κάνναβης, οι προϋποθέσεις της χορηγήσεώς τους πρέπει να εφαρμόζονται με μεγάλη αυστηρότητα, προκειμένου να αποφεύγονται καταχρήσεις.

32 Μια από τις εν λόγω προϋποθέσεις χορηγήσεως είναι να πραγματοποιηθεί η συγκομιδή μετά τον σχηματισμό των σπερμοθηκών. Ακόμη και κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, η προϋπόθεση αυτή σημαίνει ότι, κατά τη συγκομιδή, οι σπερμοθήκες πρέπει να

έχουν σχηματιστεί πλήρως και δεν μπορούν να βρίσκονται ακόμη σε γαλακτώδη κατάσταση. Η απαίτηση αυτή συνδέεται ιδίως με τον κίνδυνο της καταχρηστικής χρησιμοποιήσεως της κάνναβης για τις ναρκωτικές της ιδιότητες. Συγκεκριμένα, η περιεκτικότητά της σε τετραϋδροκανναβινόλη αυξάνεται προς το τέλος της ανθοφορίας, δηλαδή ακριβώς στη διάρκεια του χρονικού διατήματος κατά το οποίο έγινε εν προκειμένω η συγκομιδή της κάνναβης, και μειώνεται με τον σχηματισμό των σπερμοθηκών.

33 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι η κάνναβη είναι φυτό δυνάμενο να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι η ρύθμιση των ενισχύσεων για την παραγωγή κάνναβης λαμβάνει υπόψη τον ευαίσθητο χαρακτήρα του φυτού αυτού, καθόσον προβλέπει απαιτήσεις ιδιαίτερα αυστηρές όσον αφορά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως ενισχύσεων και τους ελέγχους που πρέπει να πραγματοποιηθούν συναφώς. Όπως διευκρινίζει η τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1164/89, επιβάλλεται ιδίως η αποφυγή του κινδύνου απάτης.

34 Επομένως, οι απαιτήσεις του άρθρου 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως, πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικώς. Όσον αφορά την έννοια της συγκομιδής μετά τον σχηματισμό των σπερμοθηκών, πρέπει να ερμηνευθεί, για τους λόγους που εκτίθενται στα σημεία 39 έως 42 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, κατά τρόπο που να συντελεί τα μέγιστα στην αποφυγή της συλλογής του φυτού όταν ακόμη η περιεκτικότητά του σε τετραϋδροκανναβινόλη δύναται να αποτελέσει κίνδυνο για τη δημόσια υγεία. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η συγκομιδή ενώ οι σπόροι της κάνναβης βρίσκονται σε γαλακτώδη κατάσταση, προ του πέρατος της ανθοφορίας ή αμέσως μετά από αυτήν, ανταποκρίνεται στην έννοια της συγκομιδής μετά τον σχηματισμό των σπερμοθηκών που προκύπτει από το άρθρο 4, στοιχείο α', του κανονισμού 1164/89, όπως ισχύει κατόπιν τροποποιήσεως.

35 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως: παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

36 Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη και ότι παραβαίνει έτσι το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 253 ΕΚ). Οι αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν επιτρέπουν να γίνει αντιληπτή η συλλογιστική που οδήγησε την Επιτροπή στην εφαρμογή της επίδικης διορθώσεως κατά 50 %. Προκειμένου να γίνει αντιληπτή αυτή η συλλογιστική, πρέπει να ληφθεί υπόψη η συνοπτική έκθεση, η οποία μνημονεύει τον κανονισμό 1308/70 και τις κατευθυντήριες γραμμές που πρέπει να ακολουθούνται στο πλαίσιο της εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές). Όμως, ούτε ο κανονισμός αυτός ούτε οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν χρηματοοικονομική διόρθωση σε ποσοστό 50 %. Οι κατευθυντήριες γραμμές μνημονεύουν ρητώς και εξαντλητικώς τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να επιβληθεί κατ' αποκοπήν διόρθωση και τα προβλεπόμενα ποσοστά είναι 2 %, 5 % και 10 %. Μεταξύ αυτών δεν περιλαμβάνεται το ποσοστό 50 %.

37 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αιτιολογείται επαρκώς με τις αιτιολογικές της σκέψεις και με τη συνοπτική έκθεση. Εξάλλου, ισχυρίζεται ότι το Βασίλειο των Κάτω Χωρών συνεργάστηκε στενά στη διαδικασία καταρτίσεως της αποφάσεως αυτής και γνώριζε πολύ καλά, λόγω της πυκνής σχετικής αλληλογραφίας, τους λόγους για τους οποίους επελέγη διόρθωση κατά ποσοστό 50 %.

38 Η Επιτροπή ισχυρίζεται επίσης ότι ούτε η συνοπτική έκθεση ούτε τα λοιπά έγγραφα του φακέλλου παραπέμπουν στις κατευθυντήριες γραμμές για να δικαιολογήσουν την επιβληθείσα διόρθωση. Συγκεκριμένα, οι κατευθυντήριες γραμμές αφορούν τις συνέπειες των ελλιπών ελέγχων εκ μέρους των κρατών μελών, πρόβλημα που δεν τέθηκε εν προκειμένω.

39 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου, όπως συνοψίστηκε στο σημείο 48 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, προκύπτει ότι οι αποφάσεις που εκδίδει η Επιτροπή στο θέμα της εκκαθαρίσεως των λογαριασμών του ΕΓΤΠΕ δεν απαιτούν λεπτομερειακή αιτιολόγηση, καθόσον εκδίδονται βάσει συνοπτικής εκθέσεως και κατόπιν αλληλογραφίας μεταξύ του κράτους μέλους και της Επιτροπής.

40 Εν προκειμένω, με το σημείο 4.7.4.1.2. της συνοπτικής εκθέσεως, το οποίο εκτείνεται σε πολλές σελίδες, εξηγούνται σαφώς οι λόγοι για τους οποίους επιβλήθηκε η διόρθωση, ήτοι ότι οι διαπιστώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατόπιν επί τόπου επισκέψεως στις εκμεταλλεύσεις και στην επιχείρηση που είχε αναλάβει τη μεταποίηση της κάνναβης έδειξαν ότι η συγκομιδή στο σύνολο των καλλιεργουμένων με κάνναβη εκτάσεων στις Κάτω Χώρες έγινε πριν τον σχηματισμό των σπερμοθηκών. Επίσης, από την συνοπτική έκθεση και τα υπομνήματα των διαδίκων προκύπτει ότι η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών συνεργάστηκε στενά στη διαδικασία καταρτίσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και γνώριζε τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή έκρινε ότι δεν έπρεπε να επιβαρύνει το ΕΓΤΠΕ με το σύνολο των δαπανών που δήλωσε το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ως ενισχύσεις για τη παραγωγή κάνναβης. Επειδή δεν δεχόταν αυτούς τους λόγους ακριβώς, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών προσέφυγε στο όργανο συμβιβασμού.

41 Δεδομένων των συνθηκών αυτών, το Βασίλειο των Κάτω Χωρών δεν δύναται να επικαλείται στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως: παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

42 Με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, τον οποίο δεν εκθέτει λεπτομερώς, η Κυβέρνηση των Κάτω Χωρών ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή, απομακρυνόμενη χωρίς αιτιολογία από τις κατευθυντήριες γραμμές, παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

43 Κατά την Επιτροπή, ο λόγος αυτός ακυρώσεως δεν ευσταθεί. Όπως αυτή ήδη απέδειξε, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν ήταν εφαρμοστέες στην προκειμένη περίπτωση και, κατά συνέπεια, δεν τίθεται θέμα τηρήσεώς τους.

44 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι, εφόσον η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές διότι δεν είχαν εφαρμογή στην περίπτωση αυτή, η αιτίαση περί άνισης μεταχειρίσεως στερείται προδήλως βάσεως. Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

45 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η προσφυγή του Βασιλείου των Κάτω Χωρών πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη του Βασιλείου των Κάτω Χωρών και αυτό ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 69, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού, το Βασίλειο της Ισπανίας, το οποίο παρενέβη στη δίκη, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο των Κάτω Χωρών στα δικαστικά έξοδα.

3) Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Jann Edward La Pergola

Wathelet Timmermans

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Μαρτίου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Jann